

Pestprotocol - zie ook Veiligheidsplan & Sociaal Veiligheidsbeleid

Het onderstaande stappenplan is in de GMR-vergadering van mei 2006 vast gesteld voor alle scholen van de Stichting Openbaar Primair Onderwijs Winterswijk. Er zijn aanpassingen in aangebracht voor obs Woold.

In dit stappenplan zitten ook een aantal "dubbelingen" met het Veiligheidsplan en het Sociaal Veiligheidsbeleid. Deze stukken zijn van 2017. In het volgende Veiligheidsplan willen we van de 3 stukken één beleidsplan maken.

Een stappenplan om acute pestproblemen aan te pakken

1. Pestgedrag wordt gesignaleerd en wordt, indien noodzakelijk, gemeld bij de groepsleerkracht.
2. De leerkracht hoort het verhaal aan en gaat informatie inwinnen bij de pester, de gepeste en andere betrokkenen – zie Vervolg Schoolspectificke aanpak.
3. Als er geen sprake is van pestgedrag, handelt de leerkracht deze gebeurtenis verder af.
4. Is er wel sprake van pestgedrag, dan worden de problemen met de betrokkenen besproken. Indien nodig worden ouders er direct bij betrokken. Er worden afspraken gemaakt om het probleem op te lossen. Directie en teamleden worden mondeling op de hoogte gebracht. Bijzonderheden komen in de dossiers van betrokkenen.
5. Binnen 1 of 2 weken vindt een evaluatiegesprek plaats. Hierin wordt besproken of de gemaakte afspraken nagekomen worden. Als alles naar wens verloopt wordt het probleem afgesloten.
6. Als blijkt dat er geen wezenlijke verbeteringen zijn en er een herhaling van zetten is, moet de leerkracht uitgebreider investeren. Een lang of kort handelingsplan voor pester en gepeste met evaluatiemomenten is de volgende stap.
7. Ook wordt het pestgedrag besproken met ouders, directie en teamleden. Indien noodzakelijk laat de leerkracht zich hierbij ondersteunen door interne of externe deskundige(n).
8. Als het pestgedrag uiteindelijk niet opgelost wordt, zal dit medegedeeld worden aan de MR. Aan de ouders van de pester zal het advies gegeven worden om een andere school te zoeken.
9. Als ouders het advies niet ter harte nemen, gaan we over tot de officiële verwijderingprocedure.
10. Zie schoolgids: Schorsing en verwijdering

Binnen obs Woold hebben we het bovenstaande stappenplan nader uitgewerkt.

Waarom een pestprotocol

- Alle kinderen moeten zich in de basisschool veilig kunnen voelen.
- Door met het hele team dezelfde regels en afspraken te hanteren kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.

Wat is pesten

Er bestaat nogal eens verwarring tussen pesten en plagen.

Bijna ieder kind plaagt wel eens, de partijen zijn gelijk aan elkaar en er is dan ook geen echte winnaar of verliezer. Pesten gaat echter verder dan plagen.

Pesten heeft enkele duidelijke kenmerken:

- Pesten is een ongelijke strijd.
- Er is sprake van een zondebok. Het slachtoffer wordt gekozen terwijl daarvoor geen directe aanleiding is.
- Pesten is agressief. Het pesten is erop gericht om psychisch of fysiek te kwetsen en te laten voelen dat hij waardeloos is.
- Pesten is schadelijk. De slachtoffers lopen duidelijk fysieke of psychische schade op en verliezen het vertrouwen in hun omgeving en andere mensen.

Hoe pakken we pesten aan

Er is een duidelijk protocol nodig dat bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Erkenning
2. Preventie
3. Signalering
4. Stellingname
5. Oplossingen

Wie zijn de betrokken partijen

- De pester(s)
- Het gepeste kind
- De groep
- De groepsleerkrachten en medewerkers (team)
- De ouders

Welke structurele stappen worden ondernomen

1. Vaststellen van gedragsregels voor de hele school.
2. Elke groep heeft daarnaast groepsregels.
3. Een keer per jaar wordt Viseon ingevuld. Voor 1 t/m 4 door de leerkracht. Voor 5 t/m 8 het leerkrachtdeel en het leerlingdeel.
4. Het protocol wordt besproken in het team en jaarlijks geëvalueerd in een teambespreking.
5. Het protocol wordt besproken in de medezeggenschapsraad.
6. Publicatie op de website van de school van het protocol.

Erkenning

1. Pesten wordt door alle betrokken partijen als een probleem gezien.
2. Pesten komt helaas op alle scholen voor, ook op onze school.
3. Op onze school bestaat de echte bereidheid om het pesten aan te pakken.
4. Een belangrijke stelregel is dat het inschakelen van de leerkracht niet wordt opgevat als klikken.
5. "Je mag niet klikken", maar... als je wordt gepest of als je ruzie met een ander hebt en je komt er zelf niet uit dan mag je hulp aan de leerkracht vragen. Dit wordt niet gezien als klikken. Deze regel geldt ook voor de ouders van de kinderen.
6. Een tweede stelregel is dat een medeleerling ook de verantwoordelijkheid heeft om het pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. Alle leerlingen zijn immers verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep.
7. School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te komen lossen. Samen met de leerkracht(en) wordt naar een oplossing gezocht en actie ondernomen.

Preventie

We richten ons als school niet alleen op het stoppen van het pestgedrag maar besteden veel aandacht aan een goed pedagogisch klimaat om een preventieve uitstraling te creëren. We hebben zorg voor elkaar. Er is openheid. Pesten moet bespreekbaar zijn, niet alleen als het voor komt maar ook in gesprekken over omgaan met elkaar. Er is communicatie binnen het team. De groepsleerkrachten wijzen elkaar op situaties die ze gesignaleerd hebben in het team. Er is communicatie tussen team en ouders. Ouders moeten het gevoel hebben dat ze bij het team terecht kunnen wanneer hun kind gepest wordt, dat ze gehoord worden en er actie ondernomen wordt. Er vindt veroordeling van negatief gedrag plaats. Als kinderen merken dat pesten niet geaccepteerd wordt, zal hier een preventieve werking van uit gaan.

We hebben op school het uitgangspunt dat we sociaal met elkaar omgaan. Als er iets gebeurt wat je niet prettig vindt, zeg je dit tegen de ander. Houden ze er niet mee op, of lukt het niet en heb je hulp hierbij nodig, dan ga je naar de pleinwacht. Samen wordt dan uitgesproken wat er gebeurde, wat er aan de hand is. Beide partijen worden gehoord, omdat je dan beide verhalen hoort en dit verheldering geeft in de situatie. Er wordt bespreekbaar gemaakt wat dit voor een ander doet, maar ook wat eventueel jouw gedrag heeft uitgelokt. Als het naar tevredenheid is afgehandeld is het afgesloten. Lukt het niet dan wordt het gemeld bij de klassenleerkracht en geeft deze er verdere aandacht aan.

Onze schoolregels zijn:

“We behandelen de ander en onszelf met respect”

“In school zijn we rustig”

“We helpen elkaar”

“We zijn zuinig op de spullen van onszelf en de ander”

Regels die gelden in alle groepen t.a.v ruzie en pesten:

1. Doe niets bij een ander kind wat je zelf ook niet prettig vindt.
2. Kom niet aan een ander als hij dat niet wil.
3. We noemen elkaar bij de voornaam.
4. Als je kwaad bent loop je even weg.
5. Vertel het de meester of juf wanneer jezelf of een ander gepest wordt.
6. Als je gepest wordt, praat je er thuis ook over, hou het niet geheim.
7. We zijn zuinig op de spullen van onszelf en een ander.
8. We behandelen de ander en onszelf met respect
9. We laten alle kinderen zich welkom voelen op school.
10. We proberen een ruzie met praten op te lossen.

Signalering

Signalen in de groep waar op we goed letten:

1. Er is veel onrust in de groep
2. Er is veel concurrentie in de groep
3. Er ontstaan veel vechtpartijen zonder duidelijke oorzaak.
4. Altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen
5. Zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot
5. Een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven.
6. Briefjes doorgeven
7. Beledigen
8. Opmerkingen maken over kleding
9. Isoleren en negeren
10. Buiten school opwachten, slaan of schoppen
11. Op weg naar huis achterna rijden

12. Naar het huis van de gepeste gaan
13. Bezittingen afpakken of verstoppert
14. Schelden of schreeuwen
15. Pesten via sociale media

De belangrijkste signalen van het slachtoffer zijn:

1. zich niet veilig voelt op school
2. vaak niet naar buiten wil
3. niet graag naar situaties wil waar de leerkracht niet aanwezig is
4. vaak treuzelt na schooltijd
5. slechtere leerprestaties heeft
6. zich minder goed kan concentreren
7. vaak alleen is of zich afzondert
8. niet samenwerkt met andere kinderen

Na signalering worden de ouders op de hoogte gebracht.

De signalering wordt besproken met de intern begeleider.

Er wordt een inschatting van de ernst van het probleem gemaakt en een plan van aanpak.

Stellingname

Als een leerkracht ziet dat een kind gepest wordt neemt hij duidelijk stelling. De pester en zijn ouders hebben een groot probleem. De pester omdat de school hem vanaf dit moment extra goed in de gaten gaat houden. De ouders omdat ze hoe dan ook verantwoordelijk zijn voor het gedrag van hun kind.

Het gepeste kind heeft vaak het gevoel dat hij er alleen voor staat. Bovendien wordt snel gezegd dat hij pesterijen over zichzelf afroept, kortom dat hij er eigenlijk medeschuldig aan is. Het is belangrijk dat het kind het gevoel krijgt dat er mensen zijn die het voor hem opnemen.

Wanneer een groepsleerkracht signaleert dat een kind gepest wordt moet hij duidelijk laten merken aan pesters dat hun gedrag niet geaccepteerd wordt.

Een goede methode is om te observeren en een moment van pesten uit te kiezen en dit nadrukkelijk te bespreken en af te keuren.

In de meeste gevallen is het stelling nemen voldoende om het pesten te laten stoppen; de leerkracht moet alert blijven op de omvang van het probleem en zicht hebben op de gevolgen ervan.

Oplossingen

Als pesten is geconstateerd en stelling nemen van de groepsleerkracht geen voldoende uitwerking heeft wordt er een stappenplan opgesteld.

Het stappenplan kent 2 varianten:

- de niet confronterende methode
- de confronterende methode

Zonodig wordt externe hulp ingeroepen, gecoördineerd door de intern begeleider. Mogelijke instanties:

- Jeugdarts
- Samenwerkingsverband Brevoort
- Jeugdzorg Advies Team/ ZATT
- Bureau Jeugdzorg

De niet confronterende methode wordt toegepast indien het pesten onderhuids plaatsvindt en er geen duidelijke bewijzen zijn.

Stappenplan:

1. In een algemene les wordt een probleem dat zich richt op de sociale omgang aan de orde gesteld.
2. Het onderwerp wordt gerelateerd aan eigen ervaringen.
3. De “omgangsregels” zoals ze op school en in de groep gelden worden nog eens expliciet besproken.
4. In het team wordt het vermoeden besproken en alle teamleden zijn extra alert bij o.a. het buitenspel.

De confronterende methode:

Binnen de confronterende methode worden 6 stappen genomen:

1. Informatie inwinnen
 2. Gesprek met het slachtoffer
 3. Gesprek met de groep
 4. Hulp aan het slachtoffer
 5. Hulp aan de pester
 6. Adviezen aan de ouders
- (Zie de beschrijving hieronder)

Als door een kind duidelijk zichtbaar gepest wordt, doorloopt de groepsleerkracht het volgende stappenplan.

- Informatie inwinnen
- Gesprek met het gepeste kind
- Gesprek met het kind dat pest
- Inlichten van de ouders van het gepeste kind
- Inlichten van de ouders van het kind dat pest
- Gesprek met de groep
- Hulp aan het gepeste kind
- Hulp aan het kind dat pest

Informatie inwinnen

Om zicht te krijgen van de omvang en de wijze van pesten wilt de groepsleerkracht informatie in bij collega's uit het team en eventueel bij de ouders.

Vragen hierbij kunnen zijn: wordt het pesten ook door hen opgemerkt? Wie zijn er misschien meer bij betrokken? Hoe vaak komt het voor? Waar en wanneer komt het voor?

Gesprek met het gepeste kind

Het slachtoffer is degene die zich met de situatie het minste raad weet.

Het doel van dit gesprek is tweeledig: ten eerste het gepeste kind het gevoel geven dat er actie ondernomen zal worden en het kind er niet alleen voor staat; ten tweede informatie inwinnen.

A. Vertrouwen winnen

Het gepeste kind heeft vaak een negatief zelfbeeld. Hun zelfvertrouwen is aangetast. Soms voelen ze zich zelfs schuldig. Het kan voorkomen dat de groepsleerkracht het pesten lange tijd niet heeft opgemerkt. Het vertrouwen van het kind moet eerst gewonnen worden.

- Laat het kind zijn eigen verhaal vertellen.
- Vraag hoe het kind zich door het pesten voelt.

- Stel het kind gerust en prijs hem dat hij erover durft te praten.
- Ga niet direct in op oorzaken, schuld en oplossingen.
- Laat merken dat er iets aan het probleem van het kind gedaan wordt.

De groepsleerkracht vertelt het kind in het algemeen iets over pesten:

- Dat het vaker voorkomt, ook bij andere kinderen
- Dat het niet alleen op school gebeurt.
- Dat er meer bij betrokken zijn dan de pester en het slachtoffer.
- Dat de pesters zichzelf er beter van vinden worden
- Dat veel kinderen uit de groep niets durven te zeggen, omdat ze bang zijn.
- Dat de pester zelf een probleem heeft.
- Dat de school het pesten niet goed vindt.

B. Inwinnen van informatie

De groepsleerkracht stelt gerichte vragen:

- Wie pest er?
- Hoe wordt er gepest?
- Wat gebeurt er vlak voor het pesten?
- Wanneer wordt er gepest?
- Hoe vaak wordt er gepest?
- Wanneer is het begonnen?
- Waar wordt er gepest?
- Is het kind al vaker gepest?
- Hoe reageert het kind op het pesten?
- Wat heeft het kind geprobeerd om het pesten te stoppen?
- Welk resultaat had dit?
- Welke oplossingen kon het kind zelf bedenken?
- Heeft het kind er thuis over gepraat?

De groepsleerkracht moet aan het kind duidelijk maken dat er geen pasklare oplossing is, maar dat er gewerkt gaat worden aan oplossingen. De groepsleerkracht moet nooit beloven dat hij er niets over zal zeggen. Als hij niets mag zeggen kan het kind ook niet geholpen worden. Het maken van afspraken is noodzakelijk.

Afspraken:

1. Dat wat het kind zelf gaat proberen
2. Dat wat de school gaat doen (stappenplan)
3. Dat de stappen altijd met het kind door gesproken worden.
4. Dat het kind altijd bij de groepsleerkracht terecht kan.

Informereren van de ouders

Om de ouders duidelijke informatie te geven is het goed dat de leerkracht heeft gesproken met het gepeste kind en met het kind dat pest.

Met de ouders wordt besproken:

- Dat het kind gepest wordt/dat het kind pest
- Welke afspraken er al zijn gemaakt
- Welke stappen er nog volgen
- Dat aan het eind van de procedure weer contact met de ouders opgenomen zal worden

Gesprek met de groep:

De groepsleerkracht voert een gesprek met de groep over pesten in het algemeen:

- De regels zoals ze op school/in de groep gelden
- Het feit dat de school en groepsleerkracht het pesten afkeurt
- De (zwijgende) meerderheid een signaleringsfunctie heeft
- Er kinderen in de groep zijn die door hun zwijgen meewerken aan het pesten
- De groep andere kinderen op pesten kan aanspreken
- Het pesten gemeld kan worden bij de groepsleerkracht, andere groepsleerkracht of intern begeleider.

Hulp aan het kind dat gepest wordt:

De groepsleerkracht probeert samen met het kind een manier te bedenken om pestgedrag te melden bij de groepsleerkracht of andere begeleiders. De groepsleerkracht laat merken dat er altijd ruimte is om te praten. Voor kinderen met weinig zelfvertrouwen is het soms raadzaam externe weerbaarheidstraining te adviseren.

Hulp aan het kind dat pest:

Pester zijn vaak agressief, hebben hier een zwakke controle over en denken vaak dat ze macht kunnen uitoefenen over het slachtoffer.

De pester moet:

- Zich bewust worden van het eigen pestgedrag en het effect op het slachtoffer.
- Gecorrigeerd worden
- Geholpen worden

De bewustwording vindt plaats middels een gesprek.

In dit gesprek vertelt de leerkracht iets over pesten zodanig dat de pester

- meedenkt over een oplossing van het pesten
- weet dat de ouders geïnformeerd worden
- de problemen in algemene zin in de groep besproken worden
- dat er consequenties aan het vertoonde gedrag zitten

Indien er geen verbetering komt in het gedrag dienen er opnieuw gesprekken plaats vinden waarbij de intern begeleider wordt betrokken en eventueel externe deskundigen. (via Jeugd Advies Team, Bureau Jeugdzorg e.a) Mogelijke oorzaken:

- Te kort aan aandacht van de ouders
- Fysieke of psychische bestraffing van de ouders
- Ouders corrigeren agressief gedrag niet
- Het kind is of wordt zelf gepest
- Slecht voorbeeld van derden
- Slecht voorbeeld van (groeps)leerkrachten
- Geweld op computerspelletjes en/of televisie

(Voor)leesboeken over pesten zie www.stoppesten.nl 6 jaar:

- Ik en mijn monster - Sieb Posthumus en Matthijs Beentjes **8 jaar:**
- De tasjesdief - Mieke van Hooft
- Een huis voor Tessa, Kaatje Knal en de Biefstukbende - Carry Slee **10 jaar:**
- Donna Lisa, Goal - Vivian de Hollander
- Klein zwein - Miriam Borgermans
- Wildemanseiland - Ida Jessen
- Het achtste groepje tegen het soepje - Jacques Vriens

- En de groeten van groep acht - Jacques Vriens
- De jongen die nooit meer uit zijn hol wou komen - Gerard Tonen **12 jaar:**
- Splinter - Stanny Verster
- Het pest actie plan – Guy Didelez
- Mes op de keel - Gonneke Huizing
- Spijt - Carry Slee
- Als het water van de zee - Greet Beukenkamp